

**การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้
เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียง**
**Learning Management by Using Learning Resources to Develop Learning
Achievement According to the Philosophy of Sufficiency Economy**

สมกมล กาญจนพิบูลย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Somkamol Kanchanapiboon
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
Email: ksomkamol@aru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการทดลองขั้นต้น แบบแผนการวิจัย กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม มีการวัดผลก่อน และหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2565 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้แหล่งเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: แหล่งเรียนรู้; เศรษฐกิจพอเพียง; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

* ได้รับบทความ: 23 มิถุนายน 2566; แก้ไขบทความ: 20 กรกฎาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 5 กันยายน 2566
Received: 23 June 2023; Revised: 20 July 2023; Accepted: 5 September 2023

Abstract

The objectives of this research were learning achievement in sufficiency economy of social studies students Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University by using learning resources along with learning management. This research was the pre-experimental research with The One-Group Pretest-Posttest Design. The sample group contained 30 social studies students Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, derived by cluster random sampling. The research instruments included 3 learning management plans spending 12 hours and the learning achievement test. The statistics for analyzing the data included the mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that Sufficiency Economy Learning Achievement by Using Learning Resources in the after studying higher than before that has the statistical significance at the level .01.

Keywords: Learning Resources; Sufficiency Economy; Learning Achievement

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างรวดเร็ว ซึ่งการศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ พัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อมและพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพมากขึ้น การพัฒนาการจัดการศึกษามีเป้าหมายที่จะพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการและการพัฒนาของประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1) การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังประสบปัญหาสำคัญอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์เป็นเนื้อหาที่ยากสลับซับซ้อน ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ต้องใช้เทคนิค วิธีการ เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องทำความรู้จักเลือก กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนมากยิ่งขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ที่มีการ บูรณาการความรู้ที่อยู่ในห้องเรียนกับนอกห้องเรียน ได้อย่างเหมาะสม และรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาคนและประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 : 140)

การพัฒนาคนในสังคมปัจจุบันให้มีทักษะในการดำรงชีวิตของมนุษย์สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นที่คนไทยต้องมีการศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในทุกระดับ พัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565 : 37) และแผนการศึกษาแห่งชาติ มียุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตโดยส่งเสริมให้การใช้แหล่งเรียนรู้และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญคือ สถาบันการจัดการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น รวมถึงยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ที่มีกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีแนวทางการพัฒนานักศึกษาให้มีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2559 : 9)

การเตรียมคนรุ่นใหม่ให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าวจะต้องให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีหลักคิดในการดำเนินชีวิตทั้งนักเรียนและครูที่สามารถออกแบบเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวันและออกแบบตามหลักสูตรการเรียนการสอนที่คำนึงถึงเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยก็จะช่วยให้ไม่เสี่ยงในการดำเนินชีวิตและรอบคอบขึ้น (สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2559 : 69 – 70)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยใช้แหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบการทดลองขั้นต้น (Pre - Experimental Research) แบบแผนการวิจัย กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม มีการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มทดลอง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 146 คน จำนวน 5 ชั้นปี

กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักศึกษาสาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2565 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ชั้นปีเป็นหน่วยสุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผนใช้เวลา 12 ชั่วโมง ทั้งหมดผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 ข้อ

4.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้และใช้แหล่งการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงบ้านของพ่อเป็นแหล่งเรียนรู้

4.3 เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้วทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียน (Post-test) จำนวน 30 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับก่อนเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)

ผลการวิจัย

ตาราง ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้แหล่งเรียนรู้

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	df	sig
ก่อนเรียน	32	15.84	3.37	12.73	30	0.00*
หลังเรียน	32	21.98	4.67			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้แหล่งเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย คือ 15.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.37 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย คือ 21.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 4.67

เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้แหล่งเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นเพราะการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักศึกษาต้องมีการรับฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมคิด สร้างบรรยากาศภาคในการเรียนรู้ที่ดีและลงมือปฏิบัติที่ส่งผลให้นักศึกษาได้เห็นถึงแนวทางการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชไมพร ดิสถาพร และคณะ (2564 : 87) กล่าวว่า ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น ได้ฝึกฝน มีปฏิสัมพันธ์กัน และสนุกสนานกับการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสินินาฏ แสงเพชร (2563 : 329 – 336) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดประสบการณ์โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านโคกพนมดี พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นฐานมีทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติควรมีการติดตามและให้ข้อเสนอแนะอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการพัฒนาได้มากที่สุด

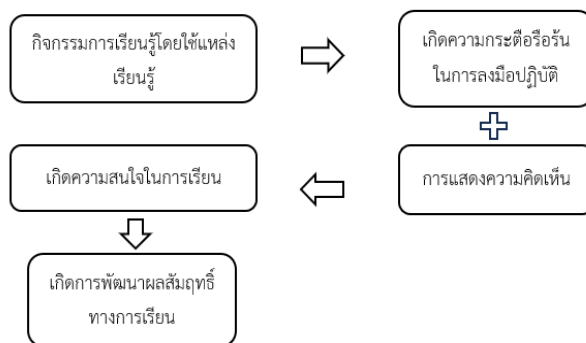
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้ในศาสตร์ด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการติดตามผลระยะยาว หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นไปแล้ว เพื่อศึกษาระดับความเข้าใจที่คงอยู่กับผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้ จากการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เข้ารับการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการลงมือปฏิบัติและแสดงความคิดเห็น เกิดความสนใจในการเรียนและส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐกิจพอเพียงที่สูงขึ้น

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ชไมพร ดิสภาพระและคณะ. (2564). เอกสารประกอบการสอน รายวิชา ศษ 431 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. (2559). ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2566-2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566 - 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2559). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2566, จาก <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc-2017-eb15.pdf>
- สินินาฏ แสงเพชร (2563). การจัดประสบการณ์โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านโคกพนมดี. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2020" (329 – 366). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.